

Sygn.akt III AUa 722/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 sierpnia 2013 r. w B.

sprawy z odwołania E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 kwietnia 2013 r. sygn. akt IV U 2640/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 12 września 2012r., wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) odmówił E. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. S. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2013r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał E. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 13 sierpnia 2012r. do dnia 31 lipca 2013r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy decyzją z dnia 8 października 2010r., a następnie z dnia 19 października 2011r. Kolejny wniosek o prawo do tego świadczenia wniosła ona w dniu 14 czerwca 2012r. Orzeczeniem komisji lekarskiej organu rentowego z dnia 6 września 2012r. nie została jednak uznana za niezdolną do pracy. Stąd organ rentowy decyzją z dnia 12 września 2012r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, odmówił jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Decydujące znaczenie dla rozważenia zasadności złożonego odwołania miało zatem ustalenie, czy E. S. była osobą niezdolną do pracy, tj. czy utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (całkowita niezdolność), albo pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (częściowa niezdolność). W tym celu Sąd powołał zespół biegłych lekarzy sądowych z zakresu:

neurologii, reumatologii i neurochirurgii. Biegli neurolog i reumatolog w opinii z dnia 7 listopada 2012r. uznali skarżącą za osobą zdolną do pracy, a biegły lekarz neurochirurg w opinii z dnia 23 stycznia 2013r., podtrzymanej w opinii uzupełniającej, uznał, iż jest ona okresowo częściowo niezdolna do pracy od dnia 13 sierpnia 2012r. do dnia 31 lipca 2013r.

Sąd podzielił opinie biegłego lekarza neurochirurga. W rezultacie stwierdził, że odwołująca spełnia przesłanki konieczne do przyznania jej prawa do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, zakreślone art. 57 ust. 1 w zw. z art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie:

- prawa materialnego, tj. art. 12 ust. 3 i art. 57 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy poprzez uznanie, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy i przyznanie jej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy,

- prawa procesowego, tj. art. 217 § 3 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., polegające na pominięciu dowodu z opinii nowego zespołu biegłych zawnioskowanego przez organ rentowy, uznanie okoliczności spornych za dostatecznie wyjaśnione, a także przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przejawiające się uwzględnieniem opinii biegłego lekarza neurochirurga, przy jednoczesnym nieuwzględnieniu opinii biegłych lekarzy neurologa i reumatologa.

Wskazując na powyższe, organ rentowy wniósł: o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego była niezasadna, Sąd pierwszej instancji nie naruszył bowiem wskazanych w apelacji przepisów prawa materialnego, ustalając że E. S. jest częściowo niezdolna do pracy i w związku z tym przysługuje jej prawo do renty, w oparciu o art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie uchybił także art. 217 § 3 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c., gdyż dokonał prawidłowych i zgodnych z treścią materiału dowodowego ustaleń faktycznych oraz przeprowadził wymagane (w przedmiocie ustalenia niezdolności do pracy) dowody z opinii biegłych sądowych.

Warunki przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 57 w/w ustawy. W świetle powyższego przepisu niezdolność do pracy jest jednym z obligatoryjnych warunków przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy i ta kwestia była sporna w niniejszej sprawie. Z kolei art. 12 tej ustawy wynika, iż niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, w tym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, a częściowo osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W przedmiocie oceny spornej przesłanki istnienia u wnioskodawczyni niezdolności do pracy, Sąd Okręgowy prawidłowo oparł się na dowodzie z opinii sądowo – lekarskiej (podstawowej i uzupełniającej) biegłego z zakresu neurochirurgii (k. 33 – 34 i 47 – 48v). Specjalista rozpoznał u wnioskodawczyni dyskopatię lędźwiową dwupoziomą zakwalifikowaną do leczenia operacyjnego i łuszczycę. Po czym uznał, że jest ona częściowo niezdolna do pracy od 13 sierpnia 2012r. do 31 lipca 2013r. Biegły wskazał, że przyczyną tej niezdolności jest właśnie choroba kręgosłupa lędźwiowego, której nie udało się wyleczyć metodami zachowawczymi. Stąd powinna być ona leczona operacyjnie, a potem w ramach rehabilitacji przez okres około 6 miesięcy. W opinii uzupełniającej biegły dodał, że wnioskodawczyni ma rozpoznane schorzenie kręgosłupa i związane z tym dolegliwości bólowe, które znacznie ograniczają jej codzienną sprawności.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, podobnie jak Sądu Okręgowego, ocena stanu zdrowia wnioskodawczyni dokonana przez biegłego lekarza neurochirurga w wyżej przedstawionej opinii (podstawowej i uzupełniającej) była prawidłowa i zasługiwała na uwzględnienie. Opinia została sporządzona przez specjalistę, posiadającego gruntowną wiedzę

medyczną oraz długoletnie doświadczenie zawodowe. Podstawą jej wydania były dowody obiektywne. Biegły uwzględnił pełną dokumentację lekarską i wyniki badań zgromadzone w aktach organu rentowego. Przy ocenie niezdolności do pracy, przewidywanego okresu tej niezdolności oraz rokowań, co do odzyskania zdolności do pracy, odniósł się także do czynników medycznych oraz zawodowych określonych w art. 12 i 13 w/w ustawy. Miał na uwadze stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia operacyjnego i czy rehabilitacji, wykształcenie wnioskodawczynie i jej doświadczenie zawodowe.

Mniejszy walor dowodowy posiadała opinia biegłych lekarzy sądowych neurologa i reumatologa (k. 12 – 15), którzy wprawdzie rozpoznali u wnioskodawczynie te same dominujące schorzenia, które stwierdził również biegły neurochirurg, to jednak pominęli okoliczności, że dolegliwościom wnioskodawczynie towarzyszy ból oraz że oczekuje ona na zabieg operacyjny, po którym będzie musiała przechodzić rehabilitację, co znacznie ograniczy jej możliwości na podjęcie zatrudnienia.

Ocena niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy wymaga wiadomości specjalnych (opinii biegłego z zakresu medycyny) nie może być jednak dokonana przez sąd jedynie w oparciu o taką opinię. Ostateczna ocena, czy ubezpieczony jest, bądź nie jest niezdolny do pracy, musi uwzględniać także inne elementy, w tym poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 marca 2009 r. (...), LexPolonica nr 2056945). Według art. 12 w/w ustawy o niezdolności do pracy nie decyduje biologiczny stan kalectwa lub choroby, nie mający wpływu na zdolność do pracy, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu. Taki pogląd wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 czerwca 2005r. (IUK 278/04). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wywiódł, że niezdolność do wykonywania pracy dotychczasowej jest warunkiem koniecznym ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ale nie jest warunkiem wystarczającym, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowanie, że mimo upośledzenia organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie albo po przekwalifikowaniu zawodowym. Identyfikacyjny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 29 czerwca 2005r. w sprawie IUK 299/04.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, mając na uwadze stan zdrowia wnioskodawczynie, jej predyspozycje psychofizyczne, wiek i doświadczenie zawodowe na stanowisku sprzątaczką należało przyjąć brak możliwości znalezienia przez nią zatrudnienia na obecnym rynku pracy.

Należało również mieć na uwadze, że wnioskodawczynie ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności od dnia 7 września 2011r. do 31 października 2013r. i może wykonywać pracę jedynie w warunkach chronionych (k. 72 w aktach ZUS). Jak wynika z utrwalonego stanowiska Sądu Najwyższego osoba, której stopień naruszenia sprawności organizmu pozwala na wykonywanie pracy jedynie na specjalnych stanowiskach, dostępnych dla osób nie w pełni sprawnych, jest częściowo niezdolna do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (wyrok SN z dnia 8 maja 2007 r., II UK 192/2006, LexPolonica nr 1907776).

Niezasadny był również zarzut organu rentowego w przedmiocie zaniechania dopuszczenia przez Sąd pierwszej instancji dowodu z nowej opinii biegłych lekarzy sądowych. ZUS nie wykazał bowiem aby uwzględniona przez Sąd Okręgowy opinia biegłego lekarza neurochirurga była wadliwa i niewystarczająca. Nie wskazał konkretnie jakich wątpliwości w sprawie nie wyjaśnił biegły. Nie ma bowiem uzasadnienia wniosek o powołanie kolejnego biegłego jedynie w sytuacji, gdy złożona opinia jest niekorzystna dla strony. Takie stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 sierpnia 1999r. (I PKN 20/99, OSNP 2000/22/807). Stwierdził także, iż wykazywanie okoliczności, uzasadniających powołanie kolejnego biegłego pozostaje w gestii strony. To strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opiniach biegłych, które dyskwalifikują istniejące opinie ewentualnie uzasadniają powołanie dodatkowych opinii (wyroki SN z dnia: 16.09.2009r., I UK 102/09, LEX nr

537027; z dnia 15.02.1974r., II CR 817/73, LEX nr 7404; z dnia 18.02.1974r., II CR 5/74, Biul. SN 1974, nr 4, poz. 64; z dnia 15.11.2001r., II UKN 604/00, PPiPS 2003, nr 9, poz. 67). O ewentualnym dopuszczeniu dowodu z opinii innych biegłych nie mogły decydować okoliczności podane przez organ rentowy w apelacji, takie jak: brak ograniczeń ruchomości odcinka l/k kręgosłupa, dobra sprawność ruchowa i brak powikłań neurologicznych, brak co najmniej znacznego stopnia upośledzenia sprawności organizmu w przebiegu choroby dyskopatycznej kręgosłupa lędźwiowego. Nie stanowiły one bowiem konkretnych uwag i argumentów podważających miarodajność opinii biegłego sądowego z zakresu neurochirurgii. Organ rentowy nie wskazał zatem racjonalnych i rzeczowych argumentów przemawiających za dopuszczeniem dowodu z opinii nowych biegłych lekarzy sądowych.

W niniejszej sprawie należało zatem przyznać wnioskodawczyni rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, na mocy przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres od dnia 13 sierpnia 2012r. do dnia 31 lipca 2013r., co czyniło apelację organu rentowego bezzasadną.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w wyroku.